

340

Provincie: Noord-Brabant

Datum: 30-7-1957

Gemeente : Berkel

Waarn.: E.E.v.d.Voo

Kaartbl. : 50F

Terrein : Schaapven (Mosven)

geen Littorellion meer

Typha
Nuphar Nymphaea comp. pl.
Menyanthes C. rostrata

Geografische ligging:

Dit ven ligt op 500 m ten noordoosten van het Galgeven. Het is ruim 150 m lang en gemiddeld 75 m breed (zie schets Galgeven in dezelfde gemeente).

Geologische- en bodemkundige gesteldheid van de omgeving.

Zie bij Galgeven (Gemeente Berkel)

Bodem en milieu.

De bodem van het ven is bedekt met een dikke veenmodderlaag. In het centrum is het ven waarschijnlijk niet meer dan 1.00 m diep. De pH was 5,7 (in een Sphagnumvegetatie 5,4).

Landschap en plantengroei.

De plantengroei van dit ven week in belangrijke mate af van die der vennen uit de omgeving (Galgeven en Keelven). Dit was een waarschijnlijk gevolg van eutrophierende invloeden.

Het ven ligt in een heuvelachtig terrein. Aan de zuidzijde grenzen de hoge, steile heuvel-hellingen tot vlak aan het water.

In het centrum van het open water was Potamogeton natans (drijvend fonteinkruid) op vele plaatsen abundant. Nymphaea alba (waterlelie) en Nuphar luteum (gele plomp) groeiden slechts hier en daar. Van enkele meters uit de noordoever tot dichtbij het centrum en dan meest in de westelijke helft van het ven vormde Equisetum fluviatile (holpijp) een ijle vegetatie. Verder bevond zich hier dicht bij de zuidoever een oppervlakte van enkele tientallen m² waar Scirpus lacustris ssp. lacustris (mattenbies) vegetatievormend optrad. Behalve twee oeverplanten, die zo dadelijk ter sprake komen, was hier ook Comarum palustre (wateraardbei) aanwezig (opn. 57 201). Langs de zuid- en noordoever strekte zich in het algemeen een ± 2.00 m brede drijfzoom uit van Menyanthes trifoliata (waterdrieblad).

Aan

Aan de zuidzijde werd deze soort vlak bij de zandige oever regelmatig vergezeld door vrijveel *Hypericum elodes* (moerashertshooi), terwijl onder water *Sphagnum cuspidatum* niet zeldzaam was. Naar de landzijde langs de noordoever verschenen in de *Menyanthes* gordel *Carex rostrata* (snavelzegge) en *Sphagnum cuspidatum*, terwijl *Hypericum elodes* (moerashertshooi) er een regelmatig voorkomende soort met een geringe abundantie was (opn.57 196 en 57 197). Op deze plaatsen sloot op deze drijfzooam een drie meter brede oevervegetatie aan waarin *Myrica gale* (gagel), *Sphagnum papillosum*, *S. palustre* en *Calliergon stramineum* (sliertmos) de belangrijkste soorten waren. Op een plaats groeide in deze vegetatie veel *Carex lasiocarpa* (draadzegge) (opn.57198).

In de zuidwesthoek van het ven was de ruimte tussen de reeds genoemde mattenbiesvegetatie en de oever opgevuld met \pm 200 m² groot trilveenmoeras. Het bestond uit een fraaie veenmoslaag van *Sphagnum papillosum* met vrij veel *Eriophorum angustifolium* (veenpluis), *Drosera intermedia* (kleine zonnedaauw) en *Agrostis canina* (kruipend struisgras), terwijl soorten zoals *Molinia coerulea* (pijpestrootje) en *Myrica gale* (gagel) meer op vastere plekje in het trilveentje voorkwamen (opn.57 199). Op de aansluitende vlakke westoever was tussen het gagelstruweel *Juncus acutiflorus* (bosrus) regelmatig abundant (opn.57200).

Verdere planten, die in de oeverbegroeiingen nog werden gezien waren *Peucedanum palustre* (melkeppe), *Lysimachia vulgaris* (wederik), *Carex hudsonii* (stijve zegge), *Iris pseudacorus* (gele lis), *Juncus effusus* (pitrus), *Hydrocotyle vulgaris* (waternavel) en *Typha latifolia* (grote lisdodde).

In het oostelijke uiteinde van het ven, waar de bodem plaatselijk zandig is, wordt gezwommen. Tengevolge van deze activiteiten viel er aldaar in het open water geen plantengroei waar te nemen en was de vegetatie op de oever afgesloten. Van der Veer (rapport Staatsbosbeheer) vond hier in 1954 in aanspoelsel *Isoetes lacustris* (biesvaren) en vermeldt verder het voorkomen van *Littorella uniflora* (oeverkruid), *Lobelia dortmanna* (waterlobelia) en *Juncus bulbosus* (moerasrus). Door ons werden deze planten niet opgemerkt.

De eerder genoemde hellingen van het omringende heuvelachtige terrein waren met struikgewas van *Betula pendula* (ruwe berk), *Salix cinerea* (grauwe wilg) en *Frangula alnus* (vuilboom), gagel en pijpestrootje begroeid. Deze loofhoutsingel vormde de buitenste rand van naaldboscomplexen.

Hoewel

370

Provincie: Noord-Brabant
Gemeente : Berkel
Kaartbl. : 50F
Terrein : Schaapven (Mosven)

Datum: 30-7-1957
Waarn.: E.E.v.d.Voo

geen Littorellion m

Typha
Nuphar Nymphaea com.
Menyanthes C. rostrata

Geografische ligging:

Dit ven ligt op 500 m ten noordoosten van het Galgeven. Het is ruim 150 m lang en gemiddeld 75 m breed (zie schets Galgeven in dezelfde gemeente).

Geologische- en bodemkundige gesteldheid van de omgeving.

Zie bij Galgeven (Gemeente Berkel)

Bodem en milieu.

De bodem van het ven is bedekt met een dikke veenmodderlaag. In het centrum is het ven waarschijnlijk niet meer dan 1.00 m diep. De pH was 5,7 (in een Sphagnumvegetatie 5,4).

Landschap en plantengroei.

De plantengroei van dit ven week in belangrijke mate af van die der vennen uit de omgeving (Galgeven en Keelven). Dit was een waarschijnlijk gevolg van eutrophierende invloeden.

Het ven ligt in een heuvelachtig terrein. Aan de zuidzijde grenzen de hoge, steile heuvel-hellingen tot vlak aan het water.

In het centrum van het open water was Potamogeton natans (drijvend fonteinkruid) op vele plaatsen abundant. Nymphaea alba (waterlelie) en Nuphar luteum (gele plomp) groeiden slechts hier en daar. Van enkele meters uit de noordoever tot dichtbij het centrum en dan meest in de westelijke helft van het ven vormde Equisetum fluviatile (holpijp) een ijle vegetatie. Verder bevond zich hier dicht bij de zuidoever een oppervlakte van enkele tientallen m² waar Scirpus lacustris ssp. lacustris (mattenbies) vegetatievormend optrad. Behalve twee oeverplanten, die zo dadelijk ter sprake komen, was hier ook Comarum palustre (wateraardbei) aanwezig (opn. 57 201). Langs de zuid- en noordoever strekte zich in het algemeen een \pm 2.00 m brede drijfzoom uit van Menyanthes trifoliata (waterdrieblad).

Aan

Hoewel het te betreuren valt, dat tengevolge van veelvuldig bezoek het water en de oevers worden vervuild en aangetast is het interessant om waar te nemen hoe in dit ven de plantengroei de milieuverandering aanwijst.

Het door Van der Veer in 1954 nog geconstateerde gezelschap van het Isoeteto-Lobelietum (biesvaren-lobeliagemeenschap) is, wellicht mede door mechanische oorzaken waarschijnlijk verdwenen. Sphagnum ouspidatum was alleen nog in de oeverbegroeiingen te vinden. Andere veenmossen, die o.a. een hoogveenvorming kunnen inleiden, kwamen alleen in het uiterste zuidwesten voor. Aspectbepalend voor het ven waren daarentegen plantensoorten van mesotrophe en eutrophe milieus, zonder dat er reeds bepaalde gezelschappen waren aan te wijzen. Het aantal van deze soorten was groter dan die in het vennetje ten noorden van het Galgeven.

Tijdens een later bezoek op 28 december 1957 werd geconstateerd, dat de naaldbosvegetatie aan de n.o.zijde van het ven was gekapt en dat aldaar een aanvang was gemaakt met zandafgraving.

Deze ingreep heeft aan de landschappelijke waarde van het ven met zijn omgeving geen goed gedaan.

Van natuurbeschermingsstandpunt ware het te wensen, dat het Schaapven wordt behouden zonder verder te degenereren.

Object : Schaapven
Gemeente: Berkel (N.Br.)
Datum : 30-7-1957

- opn. 57 196 Begroeiing langs rand noordoever. *Menyanthes trifoliata*. Naar het centrum van het open water *Equisetum fluviatile*, naar landzijde *Carex rostrata*. Verende vegetatie. 30-40 cm water, pH.5,7
- opn. 57 197 Idem. *Carex rostrata* zoom 60 m lang en plm.1.00 m breed. Waterzijde opn.57 196. Landzijde overgangszone tot opn.57 198 (*Myrica gale*). In overgangszone *Juncus effusus*, en *Iris pseudacorus*. Verende vegetatie ± 1.00 m dik rustend op zandbodem. 25 cm water, pH 5,7
- opn. 57 198 Noordoever. Aan landzijde van opn.57 197. *Myrica gale*-vegetatie met *Molinia*. Hoger op de oever hierin toename van *Betula pendula*. Op één plaats plm.20 m² *Carex lasiocarpa* in *Myrica-Molinia*-vegetatie. Drassige veenbodem.
- opn. 57 199 Zuidwestoever. Trilveen 30 m². Begrensd door open water met *Scirpus lacustris* en *Myrica*-vegetatie (opn.57 200). Bij opstappen 10-15 om water, pH 5,4.
- opn. 57 200 Idem. Naar landzijde grenzend aan opn.57 199. Verende bodem. Drassig.
- opn. 57 201 Zuidwesthoek ven. *Scirpus lacustris*-vegetatie, naar het centrum open water, naar de oever trilveen. Gasrijke, zwak verende laag van wortelstokken, 40 cm water, pH 5,7.

opname	57196	57197	57198	57199	57200	57201
waterstand in cm	30-40	20	dras- sig	tril- veen	dras- sig	40
pH	5-7			5,4	?	5.7
proefvlaktein m2	2 x 2	2 x 1	10	4	10	10
totale bedekking in %	40	80	100	100	100	30
bedekk. hoge kruidlaag in %		} 60	70		90	25
" lage kruidlaag in %	40		10	30		5
" drijf of moslaag in %			90	100	90	1
" onderwaterlaag in %		20				
hoogte droge kruidlaag in cm.		30-40	100		100	150
" lage kruidlaag in cm.	20	20	20-100	50		20
<i>Menyanthes trifoliata</i>	3.2 v	3.2 v	1.2 v			1.2 v
<i>Carex rostrata</i>	+ 2 fr	2.2 fr				2.2 fr
<i>Equisetum fluviatile</i>	+ 2 v					
<i>Eleocharis palustris</i>	+ 2 fr					
<i>Hypericum elodes</i>		1.2 fl				
<i>Lysimachia thyrsiflora</i>		+ 2 v				
<i>Potamogeton natans</i>		1.2 v				
<i>Sphagnum cuspidatum</i>		3.5 v				
<i>Myrica gale</i>			4.5 fr		4.5 fr	
<i>Carex lasiocarpa</i>			2.2 fr			
<i>Juncus effusus</i>			(+ 2 fr)			
<i>Sphagnum palustre</i>			5.5 v			
<i>Calliergon stramineum</i>			1.2 v	1.2 v		
<i>Betula pendula</i>			+ 2 †			
<i>Eriophorum angustifolium</i>				2.2 v		
<i>Agrostis canina</i>				1.2 fr		
<i>Drosera intermedia</i>				2.2 kn		
<i>Molinia coerulea</i>				+ 2 v	+ 2 v	
<i>Sphagnum papillosum</i>				5.5 v	4.5 v	
<i>Juncus acutiflorus</i>					3.2 fl	
<i>Scirpus lacustris</i>				r.1 fr		3.5 fr
<i>Comarum palustre</i>						1.2 kv
<i>Nymphaea alba</i>						+ .2 v